

Вікторія ДАВИДЕНКО,
викладач Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

КРИМІНОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Ключові слова: органи дізнання, слідчий, прокурор, адвокат-захисник, суд, причини й умови вчинення злочину, виявлення, усунення, подання, окрема ухвала.

Кримінологічна діяльність суб'єктів кримінального судочинства – поняття умовне і має розглядатися у широкому та вузькому значеннях. У широкому сенсі дане поняття охоплює всю роботу учасників кримінального процесу, проведену ними з метою попередження злочинів, вияву та усунення причин і умов розслідуваного злочину, правового виховання громадян тощо. У вузькому значенні – це діяльність суб'єктів кримінального судочинства щодо виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню злочину. Предметом нашого розгляду є кримінологічна діяльність суб'єктів кримінального судочинства у вузькому значенні.

Згідно зі ст. 23 чинного КПК України при провадженні дізнання, досудового слідства і судового розгляду кримінальної справи орган дізнання, слідчий, прокурор зобов'язані виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 23¹ КПК України орган дізнання, слідчий, прокурор, встановивши причини й умови, що сприяли вчиненню злочину, вносять у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення цих причин і умов. Подібне зобов'язання чинний КПК України покладає і на суд. У ч. 1 ст. 23² КПК передбачено, що суд за наявності на те підстав виносить окрему ухвалу (постанову), якою звертає увагу державних органів, громадських організацій або посадових осіб на

встановлені по справі факти порушення закону, причини й умови, що сприяли вчиненню злочину і вимагають вжиття відповідних заходів (курсив мій. – В.Д.).

Таким чином, викладене дає змогу зробити висновок, що перед суб'єктами кримінального судочинства стоять два кримінологічні завдання. Перше – виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину. Друге пов'язане із вжиттям заходів для їх усунення.

Проект нового КПК України, підготовлений групою депутатів, не містить норми, подібної до ст. 23 чинного КПК України. Така обставина при поверховому ознайомленні із законопроектом може бути витлумачена як послаблення правового регулювання кримінологічної діяльності суб'єктів кримінального судочинства. Проте, ґрунтовніше вивчивши документ, стає зрозуміло, що це не так.

У ст. 157 проекту КПК України, присвяченій предмету доказування у кримінальній справі, поряд із традиційними питаннями (подія злочину, провина обвинуваченого тощо) вказується на те, що при *проведенні дізнання, досудового слідства та судового розгляду кримінальної справи орган дізнання, слідчий, прокурор зобов'язані виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину* (курсив мій. – В.Д.).

Викладене дає можливість зробити висновок, що у справі виявлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину, тією чи іншою мірою беруть участь всі суб'єкти кримінального судочинства. Проте основний обсяг кримінологічної роботи ви-

конує слідчий (орган дізнання), прокурор, адвокат-захисник і суд. Розглянемо кримінологічну роль кожного з названих суб'єктів кримінального судочинства.

Правову основу кримінологічної діяльності слідчого щодо виявлення та усунення причин і умов, які сприяють вчиненню злочину, становлять статті 23, 23¹ КПК України.

Відповідно до названих норм слідчий під час розслідування злочину зобов'язаний виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину, та вживати заходів для їх усунення.

На практиці діяльність слідчого щодо виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів, являє собою творчий процес, що потребує від слідчого певних теоретичних знань і практичних навичок. Однак, як свідчить вивчення цієї сторони роботи слідчого, ще не всі слідчі володіють методикою виявлення причин і умов, які сприяли здійсненню конкретного злочину, що обумовлює необхідність розгляду цих питань на теоретичному та практичному рівнях.

Варто зауважити, що у радянській процесуальній літературі не було єдності поглядів стосовно характеру діяльності слідчого стосовно виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину. Деякі автори схиляються до думки, що причини й умови вчиненого злочину, як і інші обставини, які підлягають доказуванню у кримінальній справі, мають встановлюватися лише процесуальним шляхом [1; 2; 3, 19–33]. На думку інших авторів, причини й умови вчиненого злочину можуть встановлюватися як процесуальним, так і не процесуальним шляхом [4; 5, 15–18]. Окреслене питання повністю не вирішене і на законодавчому рівні. Обумовлено це тим, що ст. 64 чинного КПК України, присвячена предмету доказування у кримінальній справі, не містить прямої вказівки щодо цього. Прикладом для наслідування може слугувати ст. 73 КПК Російської Федерації, згідно з якою поряд із обставинами, що належать до фактичної сторони злочину (час, місце, спосіб та інші обставини), також підлягають з'ясуванню ті обставини, які сприяли вчиненню злочину.

Законодавча практика України з цього питання дещо поступає. Як було зазна-

чено вище, це питання включене до предмета доказування лише у проєкті нового КПК України. Прийняття такої норми, на наш погляд, сприятиме однозначності розуміння цього питання на теоретичному рівні, а практичне значення полягатиме у тому, що обставини, які сприяли вчиненню злочину, потраплять до переліку питань, встановлення яких є обов'язковою умовою повного та всебічного розслідування за кожною кримінальною справою. Важливе теоретичне та практичне значення має питання про межі доказування причин і умов, які сприяли вчиненню злочину. Слід зазначити, що і з приводу цього питання у юридичній літературі висловлені різні точки зору. Прибічники однієї із них вважають, що слідчий зобов'язаний виявляти лише ті обставини, які обумовили злочин [6, 21], що розслідується. На думку інших авторів, органи досудового слідства у перебігу попереднього розслідування злочину з'ясовують також обставини, які хоча й безпосередньо не пов'язані з даним злочинним діянням, але можуть сприяти вчиненню інших злочинів. Як вважав А.Б. Сахаров, для того, щоб уникнути неповноти виявлення обставин, які сприяли вчиненню злочину, і «гарантувати вичерпне з'ясування та належну фіксацію необхідних відомостей про особистість злочинця та причини злочину, слід відповідним чином визначити межі доказування, включаючи до них такі факти та обставини, встановлення яких хоча й не пов'язане безпосередньо з вирішенням даної конкретної справи, але разом з тим цілком необхідне для здійснення успішної боротьби зі злочинністю, попередження аналогічних злочинів у майбутньому» [7, 47].

Вважаємо, при вирішенні цього питання необхідно виходити з того, що робота слідчого з виявлення причин та умов вчиненого злочину – це не ґрунтовне кримінологічне дослідження, проведене групою дослідників, а оперативне завдання органів попереднього слідства, яке вирішується у межах кримінальної справи. Така робота обмежена не лише строками попереднього слідства, а й завданнями досудової стадії кримінального судочинства.

Виявлення обставин, прямо не пов'язаних із причинами злочину, який розслідується, але які мають значення для успішної боротьби зі злочинністю, є завданням, що явно виходить за межі попереднього слідства за конкретною справою. Усе, що не стосується даного злочину, не входить до предмета доказування у цій справі.

Можна сказати, що межі доказування причин та умов вчиненого злочину у найбільш загальному вигляді визначаються насамперед обставинами, які прийнято вважати причиною конкретного злочину. До них належать негативні якості особи та конкретна життєва ситуація, що передувала злочину. Крім того, до кола обставин кримінологічного дослідження слідчого належать факти, які у момент виникнення на життєвому шляху обвинувачуваного негативно вплинули на його моральну позицію.

Усе викладене про кримінологічну роботу слідчого стосується й роботи дізнавача, тому немає потреби розглядати це питання щодо органів дізнання. Вкажемо лише, що поняттям «органи дізнання» охоплюються державні органи та посадові особи, уповноважені відповідно до процесуального закону здійснювати дізнання (ст. 101 КПК України).

Згідно з чинним законодавством України прокурор у кримінальному процесі зобов'язаний «виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину» (ст. 23 КПК України), «сприяти здійсненню заходів щодо попередження злочинів, усунення причин і умов, які сприяють їх вчиненню» (п. 5 ст. 29 Закону України «Про прокуратуру»).

У Наказі Генерального прокурора України «Про організацію участі прокурорів у судовому розгляді кримінальних справ та підтримання державного звинувачення» № 5 гн від 19 вересня 2005 року (п. 5.5) також йдеться про обов'язок прокурорів у процесі судового слідства виявляти обставини та причини, які сприяли вчиненню злочину, та вносити з цих питань пропозиції до суду про винесення окремих ухвал.

Діяльність прокурора у даному аспекті налічує дві складові: а) нагляд за виконанням вимог закону про виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину (ст. 23

КПК України); б) безпосередня робота прокурора щодо виявлення причин та умов вчиненого злочину в межах судового розгляду кримінальної справи. Це означає, що кримінологічна діяльність прокурора у кримінальному судочинстві здійснюється на всіх стадіях кримінального процесу, відрізняючись при цьому характером прокурорської діяльності на кожній стадії процесу.

Структурний зміст кримінологічного нагляду, або кримінологічної діяльності прокурора на стадії досудового слідства, утворюють дії прокурора, пов'язані з реалізацією його повноважень, передбачених ст. 227 КПК України: участь прокурора у виконанні слідчих дій, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину; дача вказівок слідчому й органу дізнання про виконання слідчих дій, спрямованих на виконання вимог закону і виявлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину; повернення кримінальної справи слідчому чи органу дізнання з письмовою вказівкою для провадження додаткового розслідування або дізнання через те, що невиконані вимоги закону про виявлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину; відклик необґрунтованого подання, направленого слідчим або органом дізнання для застосування заходів для усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину.

Важливою формою кримінологічної діяльності прокурора в суді є його участь у судовому слідстві. Активно беручи участь у дослідженні доказів, прокурор сприяє з'ясуванню питань, що стосуються встановлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів, та вжиттю заходів для їх усунення. З цією метою він допитує свідків, потерпілих, експертів, підсудного; звертає увагу суду на наявні у справі різного роду документи, що містять відомості про причини й умови, які сприяли вчиненню злочину; застосовує інші заходи, передбачені процесуальним законодавством.

Важливе значення у кримінологічній діяльності прокурора на стадії судового розгляду має його обвинувачувальна промова. Поряд із викладенням фактичних обставин

злочину, аналізом доказів, характеристикою суспільної небезпеки скоєного злочину, розглядом інших питань, які мають значення для встановлення вироку, прокурор у своїй судовій промові повинен вказати на виявлені причини та умови, які сприяли або полегшили підсудному здійсненню злочинного наміру. Поряд з тим прокурор повинен навести власні міркування про необхідні заходи для усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину, а також висловити свою думку про доцільність винесення судом окремої ухвали з цього питання.

Крім перелічених суб'єктів кримінального судочинства, діяльністю щодо виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів, займається також адвокат-захисник.

Процесуальні права й обов'язки адвоката передбачені ст. 48 КПК України. Однак ні у цій нормі, ні у ст. 23 КПК України, що встановлює обов'язки суб'єктів кримінального судочинства, про обов'язок виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину, тобто про кримінологічні обов'язки адвоката, прямо не зазначається. Поряд із тим у ст. 48 КПК України вказується, що захисник зобов'язаний використовувати передбачені у Законі засоби захисту для з'ясування обставин, які спростовують підозру або обвинувачення, пом'якшують або виключають кримінальну відповідальність підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого. Ключовими словами у наведеному тексті Закону є слова про обов'язок захисника *з'ясувати обставини, що пом'якшують або виключають кримінальну відповідальність* (курсив мій. – В.Д.) підзахисної особи. Згідно зі ст. 66 КК України до таких обставин поряд з іншими слід відносити вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних або інших обставин (п. 5) та вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність (п. 6). У тексті розглянутої норми Закону також зазначається, що суд може визнати пом'якшувачими й інші обставини (ч. 2 ст. 66 КК України).

Щоб чітко зрозуміти, яке кримінологічне значення мають обставини, що пом'якшу-

ють кримінальну відповідальність особи, яка вчинила злочин, необхідно пригадати відому кримінологічну формулу, згідно з якою до злочинного акту призводять дві лінії взаємодіючих причинних зв'язків: а) особливості особи правопорушника; б) конкретна життєва ситуація, в якій ця особа перебувала. Причому в одному випадку провідна роль може належати негативним якостям особистості, а в другому – криміногенній ситуації.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що адвокат-захисник у кримінальному процесі, не є безумовним суб'єктом кримінологічної діяльності. Суворо кажучи, він не зобов'язаний виявляти причини й умови, що сприяли вчиненню злочину. Однак такого обов'язку він набуває у випадку, коли причини й умови вчиненого злочину постають обставинами, що пом'якшують або виключають кримінальну відповідальність особи, якій інкримінується даний злочин. Конкретизуючи цей тезис, потрібно зазначити, що для захисника-адвоката виявлення обставин, які сприяли вчиненню злочину, є обов'язковим тоді й тією мірою, коли і якою мірою вони можуть бути визнані судом пом'якшувачими обставинами або такими, що виключають кримінальну відповідальність підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого. За висловом А.Д. Бойкова, виявлення обставин, що сприяли вчиненню злочину, складають процесуальний інтерес адвоката, заради якого він бере участь у справі [8, 47].

Інакше кажучи, участь адвоката у виявленні причин і умов вчиненого злочину обумовлене не кримінологічним завданням даного суб'єкта кримінального процесу (такого завдання у нього, на нашу думку, немає), а обов'язком виявляти обставини, що пом'якшують або виключають кримінальну відповідальність підозрюваного, обвинуваченого або підсудного.

Кримінологічна діяльність адвоката щодо виявлення причин та умов вчиненого злочину може бути здійснена у двох формах:

а) заявлення клопотання на попередньому слідстві у суді з приводу виявлення обставин, що сприяли вчиненню злочину;

б) самостійні дії, безпосередньо спрямовані на виявлення причин та умов злочину [8, 55].

Клопотання адвоката з приводу виявлення обставин, які сприяли вчиненню злочину, мають відповідати щонайменше трьом умовам. По-перше, вони не можуть бути спрямовані на виявлення таких обставин, які погіршували б стан обвинуваченого (підсудного). Це означає, що адвокат повинен передбачати можливий наслідок свого клопотання та запобігати небажаним клопотанням. По-друге, клопотання адвоката повинні витікати з матеріалів справи (пояснення обвинуваченого, свідчення свідків тощо), а не бути плодом абстрактних умовиводів.

Як правило, клопотання адвоката з приводу виявлення причин та умов злочину адресується слідчому чи суду. В окремих випадках таке клопотання може бути заявлене наглядаючому у справі прокурору. У будь-якому випадку закон не забороняє це робити адвокату. Вважаємо, що таке клопотання адвоката, заявлене ним на стадії досудового слідства, може виявитись удвічі ефективнішим, якщо воно знайде підтримку та розуміння наглядаючого прокурора.

Друга форма кримінологічної діяльності адвоката охоплює самостійні дії захисника з виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину. Ці дії мають «самостійну форму» умовно, оскільки жодних процесуальних дій адвокат-захисник самостійно не проводить. Відповідно до чинного законодавства захисник має право бути присутнім на допитах підозрюваного, обвинуваченого та при виконанні інших слідчих дій, виконуваних за їх участю або за їх клопотанням чи клопотанням самого захисника, а при виконанні інших слідчих дій – з дозволу дізнавача, слідчого (п. 4 ст. 48 КПК України).

Суд, як і адвокат, також не зазначений у ст. 23 КПК України як безпосередній учасник кримінологічної роботи щодо виявлення причин і умов злочину. Однак така участь суду припускається. Вона обумовлена, по-перше, тим, що головує у суді здійснює процесуальне керівництво судовим розглядом, у процесі якого з-поміж інших досліджуються і обставини, що сприяли

вчиненню злочину. По-друге, – тим, що у межах судового слідства як стадії кримінального процесу здійснюється функція судового контролю за законністю досудового слідства [9, 224–226; 10, 6–8].

У багатьох роз'ясненнях Пленуму Верховного Суду України, викладених у постановках, вказується на необхідність виконання судами вимог ст. 23 КПК України. Назвемо та прокоментуємо лише декілька з них.

Однією з перших у хронологічному порядку є постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 червня 1984 року № 4, в п. 4 якої звертається увага судів на необхідність відповідно до вимог статей 23, 23², 340 КПК України виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину, та вживати заходів щодо їх усунення.

Заслуговує на увагу також постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 вересня 1994 року № 9, у якій вищий орган судової влади вказує на зростаючий рівень злочинності в Україні та встановлює вимогу до судів посилити свій вплив на підтримку законності та правопорядку в країні. Отож необхідно забезпечити ретельне виконання вимог ст. 2 КПК України з тим, щоб кожен, хто скоїв злочин, був притягнений до відповідальності та жоден невинний не був покараний. У п. 9 постанови міститься рекомендація суду покращити роботу щодо попередження злочинів та інших правопорушень. З цією метою слід ретельно виконувати вимогу закону про виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів та правопорушень, звертаючи особливу увагу на факти незабезпечення на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності належного порядку в обліку та зберіганні матеріальних цінностей, зберіганні зброї, вибухових речовин і пристроїв, отруйних, радіоактивних речовин та матеріалів.

Вимоги Верховного Суду України щодо необхідності покращення роботи судів з виявлення причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів, містяться також у постановках Пленуму, що приймалися за окремими напрямками судової практики. До їх числа належать Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику по справах

про контрабанду та порушеннях митних правил» від 26 лютого 1999 року № 2; «Про судову практику по справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 року № 2; «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну та іншу антигромадську діяльність» від 27 лютого 2004 року № 2; «Про практику застосування судами України законодавства по справах про злочини неповнолітніх» від 16 квітня 2004 року № 5 тощо.

В усіх цих документах вказується на обов'язок судів виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочинів, і за наявності на те підстав реагувати на них окремою ухвалою (постановою).

Отже, слід зауважити, що Верховний Суд України вимагав покращення роботи судів щодо виявлення причин і умов злочину, який ними розглядається, як до внесення поправки у ст. 23 КПК України, так і після того, як Законом від 21 квітня 2001 року суд було вилучено з числа органів, «зобов'язаних виявляти причини й умови, які сприяли вчиненню злочину». Це, на наш погляд, означає, що суд був і залишається активним учасником кримінологічної діяльності, здійснюваної суб'єктами кримінального судочинства. З огляду на поправку до ст. 23 КПК України [11] може йтися лише про те, що тягар доказування причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів, при розгляді справи у суді лежить на сторонах-учасниках кримінального процесу. Такий висновок впливає зі ст. 16¹ КПК України, яка, встановлюючи змагальність і диспозитивність у судовому процесі, розділяє й основні функції його учасників. Враховуючи викладене, можна сказати, що причини й умови, які сприяли вчиненню злочинів, доводяться у судовому засіданні сторонами – прокурором і захисником, а суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, утворює необхідні умови для виконання сторонами їх

процесуальних обов'язків по доказуванню причин і умов злочину, що розглядається, і ухвалює остаточне рішення з цих питань.

Ми дотримуємося позиції авторів, які вважають, що в ході судового слідства суд вирішує два кримінологічні завдання, тісно пов'язані одне з другим: а) перевіряє повноту виявлення причин і умов злочину, що розслідується органами попереднього слідства; б) виявляє самостійні причини й умови, які сприяли вчиненню злочину [12, 143–144].

Перше кримінологічне завдання вирішується судом тоді, коли проводилась робота щодо виконання вимог ст. 23 КПК України на попередньому слідстві, і у справі навіть є подання слідчого чи прокурора, направлене ними у порядку ст. 23¹ КПК України відповідному органу, організації або посадовій особі. Суд у цьому випадку перевіряє повноту кримінологічного дослідження на попередньому слідстві та правильність висновків з цих питань, зроблених слідчим чи прокурором.

У випадку незгоди з висновками попереднього слідства щодо причин та умов, які сприяли вчиненню злочину, суд про це повинен вказати в окремій ухвалі. Один екземпляр цього документа повинен бути відправлений за адресою підприємства, на якому працював підсудний, другий – за адресою органу, що впроваджує досудове слідство.

Друге завдання вирішується судом тоді, коли питання про причини й умови злочину на попередньому слідстві взагалі не досліджувалися. У цій ситуації суд також виносить дві окремі ухвали.

Одна ухвала відправляється за місцем роботи підсудного з вимогою обговорити причини й умови, які сприяли вчиненню злочину. Друга ухвала – на адресу органу, який не виконав вимогу закону про виявлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину.

Список використаних джерел:

1. Гродзинський М. Питання доказування у Кримінально-процесуальному кодексі Української РСР / М. Гродзинський // Радянське право. – 1962. – № 2. – С. 58.
2. Кобликов А.С. Процессуальные меры предупреждения преступлений / А.С. Кобликов // Советское государство и право. – 1974. – № 7. – С. 90.
3. Зеленецкий В.С. Предупреждение преступлений следователем / В.С. Зеленецкий. – Х.: Вища школа, 1975 – 172 с.
4. Арсеньев В.Д. О фактах, не подлежащих доказыванию в процессе уголовного судопроизводства / В.Д. Арсеньев // Правоведение. – 1965. – № 1. – С. 104.
5. Шаламов М.П. Теория улик / М.П. Шаламов. – М.: Юридическая литература, 1960. – 276 с.
6. Звирбуль В.К. Деятельность следователя по предупреждению преступлений: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза» / В.К. Звирбуль. – М., 1963. – 26 с.
7. Сахаров А.Б. О личности преступника и причинах преступности в СССР / А.Б. Сахаров. – М.: Юридическая литература, 1961. – 279 с.
8. Бойков А.Д. Роль защитника в предупреждении преступлений / А.Д. Бойков. – М.: Юридическая литература, 1971. – 146 с.
9. Бойков А.Д. Третья власть в России / А.Д. Бойков. – М.: Юридическая литература, 1997. – 264 с.
10. Кондратьев О.В. Організаційно-правові проблеми судового контролю: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура» / О.В. Кондратьев. – Х., 2005. – 18 с.
11. Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України: закон України від 21 червня 2001 року № 2533-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 34–35. – С. 187.
12. Давыденко Л.М. Проблемы предупреждения преступности органами прокуратуры: дисс. ... доктора юрид. наук: 12.00.10 / Давыденко Леонид Михайлович. – Х., 1989. – 448 с.

Вікторія ДАВИДЕНКО

КРИМІНОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Резюме

Розглядається кримінологічна діяльність суб'єктів кримінального судочинства щодо виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню злочину. Робиться висновок, що повний обсяг зазначеної вище кримінологічної роботи виконують орган дізнання, слідчий, прокурор, суд, адвокат-захисник. Визначено форми кримінологічної діяльності кожного із зазначених суб'єктів.

Викторія ДАВЫДЕНКО

КРИМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СУБЪЕКТОВ УГОЛОВНОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА

Резюме

Рассматривается криминологическая деятельность субъектов уголовного судопроизводства по выявлению и устранению причин и условий, способствующих совершению преступления. Делается вывод, что полный объем указанной выше криминологической работы выполняют орган дознания, следователь, прокурор, суд, адвокат-защитник. Определены формы криминологической деятельности каждого из указанных субъектов.

Victoria DAVIDENKO

CRIMINOLOGICAL ACTIVITIES OF CRIMINAL PROCEEDINGS SUBJECTS

Summary

The criminological activities of criminal proceedings subjects on exposure and elimination of reasons and conditions, which promotes offences committing are examined. The conclusion on realizing of the mentioned above activities by investigation bodies, pre-trial investigators, prosecutors, courts and defense lawyers have been made. The forms of criminological activity of each of these subjects are defined.